

Kriminaliteta v Sloveniji v letu 1970

(po podatkih organov za notranje zadeve)

Dušan Purkart, inšpektor RSNZ

Statistični podatki so uporabljeni za obdobje od 1. 12. 1969 do 30. 11. 1970. To obdobje je upoštevano tudi za vsa prejšnja leta.

I. Splošni podatki o kriminaliteti in njeni sestavi:

Organi za notranje zadeve v Sloveniji so v letu 1970 obravnavali 23 974 kaznivih dejanj, pri katerih so bili razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje (v nadaljnjem besedilu kaznivih dejanj); to je za 96 (ali 0,4 odstotka) več kot v letu 1969.

Upoštevana so vsa kazniva dejanja, ki so jih obravnavali organi za notranje zadeve SR Slovenije.

V primerjavi z letom 1957 je indeks kaznivih dejanj za leto 1970 108 in je enak indeksu za leto 1969. (Primerjava vseh podatkov za vsa leta

Kazniva dejanja po pogl. KZ za leto 1970:

Kazniva dejanja zoper	Število k. d.	Odstotek od vseh k. d.
ljudstvo in državo	16	0,07
človeštvo in mednarodno pravo	—	—
življenje in telo	2 529	10,55
svobodo in pravice državljanov	541	2,26
delovno razmerje	25	0,10
čast in dobro ime	131	0,55
osebno dostojanstvo in moralo	343	1,43
zakonsko zvezo in rodbino	208	0,87
človeško zdravje	20	0,07 (0,08)
narodno gospodarstvo	779	3,25
družbeno in zasebno premoženje	16 836	70,22
splošno varnost ljudi in premoženja	428	1,78
pravosodje	126	0,53
javni red in pravni promet	950	3,96
uradno dolžnost	1 042	4,35
Skupaj v Sloveniji	23 974	100

nazaj je podana v tabelah članka »Kriminaliteta v Sloveniji« (Revija za kriminalistiko in kriminologijo, 1969).

V Sloveniji pride na 10 000 prebivalcev 137 kaznivih dejanj.

Kazniva dejanja po poglavitnih vrstah, izražena v številkah in odstotkih za obravnavano leto:

Poglavitne vrste	St. k. d.	Odstotek
splošna	22 081	92,10
gospodarska	1 821	7,60
druga	72	0,30

Če primerjamo te podatke s prejšnjimi leti, opazimo, da ni bistvenih premikov v notranji sestavi. Nekoliko je upadla splošna kriminaliteta (leta 1969 — 92,81 %), medtem ko se je gospodarska kriminaliteta ponovno dvignila, vendar v primerjavi z letom 1969 za manj kot en odstotek.

V letu 1970 so organi za notranje zadeve v SR Sloveniji na območju posameznih uprav javne varnosti obravnavali naslednje število kaznivih dejanj:

Uprava javne varnosti	St. k. d.	Odstotek od vseh k. d.
Celje	4 056	16,92
Nova Gorica	713	2,97
Koper	1 498	6,25
Kranj	1 499	6,25
Ljubljana	7 510	31,32
Maribor	6 240	26,03
Murska Sobota	1 298	5,42
Novo mesto	1 160	4,84
Skupaj	23 974	100

V Sloveniji je bilo največ kaznivih dejanj storjenih na območju mesta Ljubljane, tu je bilo obravnavanih 4503 ali 18,78 odstotka celotnega števila kaznivih dejanj; sledita Maribor, (2348 ali 9,87 %) in Celje (1072 ali 4,47 %).

B. Splošna kriminaliteta:

Leta 1970 je od celotnega števila obravnavanih kaznivih dejanj prišlo na splošno kriminaliteto 22 081 ali 92,10 %, leta 1969 pa je ta odstotek znašal 92,81.

Od splošne kriminalitete pride na kazniva dejanja zoper življenje in telo 2529 ali 11,45 %, na kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje 16 836 ali 76,25 %, na spolna kazniva dejanja 343 ali 1,55 % in na druga kazniva dejanja 2373 ali 10,75 %.

Kazniva dejanja zoper življenje in telo:

Organi za notranje zadeve so v letu 1970 obravnavali 86 naklepnih ubojev, 9 ubojev iz malomarnosti, 9 detomorov, 578 hudih telesnih poškodb, 1393 lahkih telesnih poškodb in 454 drugih kaznivih dejanj iz XII. poglavja KZ.

Pri dosti ubojih pa tudi drugih kaznivih dejanjih žrtev sama povzroči preddeliktni položaj in telesna obračunavanja; kronični alkoholiki in druge neprilagodljive osebnosti imajo pri teh prestopkih pomembno mesto, bodisi kot storilci bodisi kot žrtve. Skoraj 55 % vseh teh prestopkov je bilo storjenih zaradi alkohola.

Kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje:

V letu 1970 je bilo obravnavanih 16 836 kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje, in to: 3991 vlomnih tatvin, 31 velikih tatvin, 374 žepnih tatvin, 1227 tatvin koles in motornih vozil, 1447 odvzemov motornih vozil, 7022 navadnih tatvin, 171 zatajitev, 1132 goljufigij, 132 ropov in roparskih tatvin in 1309 drugih kaznivih dejanj.

Povečanje v primerjavi s preteklim letom pri tovrstni delinkvenci ni pomembno, saj znaša manj kot 2 odstotka. Dokaj pomembni so le premiki znotraj te skupine kaznivih dejanj. Množijo se tatvine koles, tatvine motornih koles, goljufigije, nekoliko bolj umirjeno pa je naraščanje števila ropov in roparskih tatvin ter odvzemov motornih vozil.

Storilci so s kaznivimi dejanji zoper družbeno in zasebno premoženje povzročili za 33 460 358 dinarjev škode.

Vlomnih tatvin je bilo 3991 ali 33 odstotkov več kot v letu 1969 (2991). Povečanje je bolj navidezno, ker smo v statistiko vnesli vse vlomne tatvine, tudi do 250 din, medtem ko so bila ta dejanja prej prikazana med navadnimi tatvina-

mi. Zaradi tega je prišlo do povečanja pri vlomnih tatvinah in do znižanja za skoraj enako število kaznivih dejanj pri navadnih tatvinah.

Uspešno je bilo raziskanih 2115 ali 53 % vlomnih tatvin, medtem ko je ta odstotek leta 1969 znašal 50,9.

V škodo družbenega premoženja je šla približno 1/3 vlomnih tatvin. Najpogostejši objekti napada so, kot v preteklih letih, gostinski in trgovski lokali, skladišča, kioski, uradi in pisarne ter razne delavnice. V zadnjih letih opažamo občutno pomnožitev vlomov v avtomobile, avtomobile in tovornjake. Teh prestopkov smo v letu 1970 obravnavali 793 ali 20 odstotkov vseh vlomnih tatvin.

Storilci vlamljajo v avtomobile, da si pridobijo tehnične predmete, razne avtomobilske dele, čedalje več pa je tudi primerov, da si preskrbijo prometna in vozniška dovoljenja, ter celo potne listine, ki jih potem neupravičeno uporabljajo v razne namene.

Tudi v tem letu smo imeli več primerov vlomov v poslovne prostore; storilci so iz njih odnesli tudi do 300 kg težke blagajne ter jih potem na silo odprli na varnem kraju.

V škodo zasebnega premoženja grede najpogosteje vlomne tatvine v stanovanja (686) in druge prostore (gospodarska poslopja, drvarnice, kleti in drugo). Precej vlomov je bilo storjenih tudi v skupna prenočišča delavcev (159) in v vikendske hišice (58).

Storilci najpogosteje kradejo denar in dragocenosti (1244 primerov), sledijo oblačilni predmeti (331), tehnični predmeti (268), orodje in surovine (264) itd.

Žepne tatvine: registriranih je bilo še manj (374) kot v letu 1969, (437), kar za 14,4 % manj. Žepnih tatvin je v primerjavi s preteklimi leti čedalje manj. Raziskanih je bilo le 31,3 %, kar je dokaj slabši izid kot v prejšnjih letih.

Tatvine koles (936) se v primerjavi z letom 1969 (799 primerov) spet nekoliko množijo. Tudi pri tej vrsti prestopništva rezultat raziskovanja ni preveč zadovoljiv, saj je ostalo neraziskanih 58,5 % primerov.

Tatvine motornih koles (298) so se v primerjavi z letom 1969 dvignile za 29 primerov. Med tem ko jih je v letu 1969 ostalo neraziskanih 64,7 odstotka, je odstotek neraziskanih v letu 1970 67,1.

Odvzemanje motornih vozil v zadnjih letih nenehno narašča. V letu 1970 je bilo obravnavanih 1447 primerov, kar je za 5 odstotkov več kot v letu 1969. Povečanje je nekoliko bolj umirjeno

kot v preteklih letih; takrat se je tovrstno prestopništvo povečalo tudi po 15 %. Če pa kazniva dejanja odvzemov motornih vozil primerjamo z registracijo motornih vozil, opazimo, da ne moremo govoriti o kakem povečanju glede na število motornih vozil.

Neraziskanih je ostalo 38,1 % (leta 1969 — 36,0 %) primerov. Storilci so z odvzemi motornih vozil povzročili za 680 402 din škode, ker so v veliko primerih z vozili karambolirali, večkrat pa so po uporabi vozila odvzeli najrazličnejše predmete, ki so jih dobili v avtomobilu.

Navadnih tatvin je iz že omenjenih vzrokov za 13,5 % manj kot v letu 1969. Največ je navadnih tatvin s škodo do 250 din, in sicer 2477 primerov; v 1771 primeru je škoda znašala do 500 din, v 1302 primerih do 1000 din, le v 43 primerih pa so storilci odnesli predmete in denar v vrednosti nad 8000 din. Skupna škoda, ki so jo povzročili, znaša 5 437 133 din.

Pri tem prestopništvu je, kot pri vlomnih tatvinah, med plenom na prvem mestu denar in dragocenosti, sledijo oblačilni predmeti, tehnični predmeti, čedalje več pa je tudi tatvin delov motornih vozil.

Zatajitev je bilo 171, in to je le malce več kot v letu 1969 (167). To prestopništvo je v zadnjih letih skoraj na isti ravni. Tudi odstotek raziskanih kaznivih dejanj je ugoden, saj je bilo raziskanih skoraj 80 odstotkov teh dejanj.

Naraščanje kaznivih dejanj zaznamujemo tudi pri goljufijah. V letu 1970 jih je bilo obravnavanih 1132, leta 1969 pa 1002. Raziskanih jih je bilo 97,3 %, prejšnje leto pa 96 %.

Nekoliko so se pomnožili ropi in roparske tativne, in sicer za 6 primerov. Od 1132 primerov ropov in roparskih tatvin je organom javne varnosti uspelo raziskati 78,1 %, kar je ugodnejše kot leta 1969 (takrat je bilo raziskanih 76,2 % pri manjšem številu kaznivih dejanj).

Kazniva dejanja zoper varnost ljudi in premoženja:

Organi javne varnosti so leta 1970 obravnavali 159 požigov; v primerjavi s prejšnjimi leti in tudi z letom 1969 se je število teh primerov spet zmanjšalo. Od skupnega števila požigov jih je bilo 106 storjenih naklepno, drugi pa so bili povzročeni iz malomarnosti. Od naklepnih požigov je ostalo neraziskanih 41,5 %, kar je nekoliko slabše kot leta 1969.

Od skupnega števila požigov jih je šlo v škodo družbenega premoženja 59, na škodo zasebnega premoženja pa 47.

Spolni prestopki:

Število kaznivih dejanj zoper osebno dostojanstvo in moralo se je od 400 v letu 1969 zmanjšalo na 343 v letu 1970 (upad za 14,26 odstotka). Ta vrsta kriminalitete je zadnja leta naraščala, zdaj pa opazimo ponovno zmanjšanje. V največ primerih gre za posilstva; obravnavanih jih je bilo 194, kar je le za 10 primerov manj kot v letu 1969. Dosti teh dejanj ostane pri poskusu, organi javne varnosti pa tovrstnemu prestopništvu kljub temu posvečajo precejšnjo pozornost, ker so ta dejanja pogosto v tesni povezavi s hujšimi krvnimi prestopki.

Organom javne varnosti je v letu 1970 uspelo raziskati 326 kaznivih dejanj zoper osebno spodobnost in moralo, kar pomeni 95,1 % vseh primerov (1969 — 94 %). Pri posilstvih je ta odstotek nekoliko manj ugoden. Raziskanih jih je bilo 91,8 % (leto poprej je bilo raziskanih 90,7 %).

C. Gospodarska kriminaliteta:

Gospodarska kriminaliteta, ki jo obravnavamo, zajema kazniva dejanja iz XIX. in XXIV. poglavja KZ (kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo in kazniva dejanja zoper uradno dolžnost). Ta kriminaliteta se je v letu 1970 povečala za 9,8 %. Tako je bilo odkritih 1821 primerov, v prejšnjem letu pa 1658. Povečanje se nanaša predvsem na kazniva dejanja zoper uradno dolžnost, kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo pa upadajo.

Organi javne varnosti so obravnavali 779 kaznivih dejanj zoper *narodno gospodarstvo*, in sicer: 89 primerov nevestnega gospodarskega poslovanja, 184 nedovoljene trgovine, 39 kupčevanja s tujo valuto in zlatom, 74 davčne zatajitve, 206 gozdne tativne in uničevanja gozdov, 117 nezakonitega lova in ribolova ter 70 primerov drugih kaznivih dejanj.

Prestopništvo te vrste je v primerjavi s prejšnjim letom nižje, in sicer za 9,2 odstotka.

Precej manj je bilo obravnavanih kaznivih dejanj nedovoljene trgovine (84 primerov manj), kupčevanja s tujo valuto in zlatom (22 primerov manj), več je bilo odkritih le kaznivih dejanj uničevanja gozdov in gozdnih tatvin (54 primerov) ter nezakonitega lova in ribolova (23 primerov).

Kaznivih dejanj zoper *uradno dolžnost* je bilo v letu 1970 obravnavanih 1042, kar je za 28,4 odstotka več kot leta 1969 (811 primerov).

Od vse gospodarske kriminalitete (1821 kaznivih dejanj) je služba javne varnosti odkrila 57,4 % (leta 1969 — 57,3 %), same delovne organizacije so odkrile 27,6 %, kar je za 1,4 odstotka manj kot v prejšnjem letu.

II. Odkrivanje in raziskovanje kaznivih dejanj:

Organi za notranje zadeve so v letu 1970 obravnavali 23 974 kaznivih dejanj in so jih s svojim delom odkrili 4659 ali 19,42 odstotka (prejšnje leto 4710 ali 19,73 %). Oškodovani državljani so naznanili 13 780 ali 57,45 odstotka kaznivih dejanj, leta 1969 pa 13 580 ali 57,28 % odstotka. Oškodovane delovne organizacije so naznanile 3954 ali 16,49 odstotka kaznivih dejanj (1969 — 4063 ali 17,02 %), neoškodovani občani 1556 ali 6,48 % (leta 1969 1082 ali 4,53 %). Inšpekcijske službe so v obravnavanem letu odkrile 25 ali 0,1 odstotka kaznivih dejanj, kar je enako kot leta 1969.

Od skupnega števila 23 974 kaznivih dejanj jih je ostalo neraziskanih 7356 ali 30,7 odstotka, to je za 0,8 odstotka slabše kot leta 1969, ko je neraziskanih ostalo 29,9 odstotka kaznivih dejanj.

Po posameznih upravah javne varnosti so ostali neraziskani naslednji odstotki kaznivih dejanj:

Celje — 29,8 (lani — 29,5), Nova Gorica — 17,9 (23,6), Koper — 33,6 (35,5), Kranj — 26,7

Neraziskana kazniva dejanja splošne kriminalitete:

Kazniva dejanja zoper	Število	Odstotek
življenje in telo	24	0,9
svobodo in pravice državljanov	8	1,5
čast in dobro ime	4	3,0
osebno dostojanstvo in moralo	17	4,9
človeško zdravje	2	10,0
družbeno in zasebno premoženje	7256	43,0
splošno varnost ljudi in premoženja	3	0,7
javni red in pravni promet	8	0,8

(26,6), Ljubljana — 37,5 (32,1), Maribor — 27 (28,4), Murska Sobota — 18,6 (20,9) in Novo mesto — 31,6 (34,1).

V letu 1970 znaša odstotek pozneje raziskanih kaznivih dejanj 42 in je za nekaj več kot za 1 odstotek nižji od 1969. leta.

Raziskovanje premoženjske kriminalitete:

Izmed skupnega števila 7356 neraziskanih kaznivih dejanj je bilo 7256 ali 98,67 odstotka premoženjskih prestopkov (prejšnje leto — 98,59 %). Izmed 16 836 kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje, kolikor so jih obravnavali organi javne varnosti, je ostalo neraziskanih 7256 ali 43 odstotkov, 1969. leta pa je ta odstotek znašal 42,3. Pri posameznih vrstah premoženjske kriminalitete je odstotek neraziskanih kaznivih dejanj naslednji:

Vlomne tatvine — 47, tatvine koles in motornih koles — 60,6, žepne tatvine — 68,7, ropi in roparske tatvine — 21,9, druge tatvine — 49,4, goljufije — 2,3.

Izid raziskovanja se je v primerjavi s prejšnjim letom pri težjih prestopkih izboljšal za 2 odstotka. Pri drugem prestopništvu je uspeh raziskovanja dokaj manjši (pri tatvinah koles in motornih koles za 5,2 odstotka, pri žepnih tatvinah za 6,2 odstotka in drugih tatvinah za 2,4 odstotka).

Pri premoženjskih prestopkih je odstotek kaznivih dejanj, pri katerih storilci niso znani v trenutku, ko se zve za kaznivo dejanje, ponavadi precej visok. Uspešnost poznejšega odkrivanja prikazujejo naslednji podatki:

Kazniva dejanja	K. d. z nez. storilci	% od skup. št.	Odstotek	
			razisk. poz.	ostalo neraz.
vlomi	3371	84,4	44,3	55,7
tatvine koles in motornih koles	1101	89,2	32,1	67,9
žepne tatvine	316	84,5	18,7	81,3
rop in roparska tatvina	94	71,2	69,1	30,9
druge tatvine	5148	73,3	32,6	47,4
goljufije	136	11,9	80,9	19,1

Organi javne varnosti so tudiv letu 1970 storilce precej večkrat pozneje odkrili le pri ropih in roparskih tatvinah (v letu 1969 — 66,3 %).

Na koncu je omeniti še, da so organi javne varnosti v letu 1970 uspešno raziskali še 390 kaznivih dejanj, ki so bila storjena v prejšnjih letih. Pri tem številu pride na vlomne tatvine 185 primerov, na druge tatvine 132 primerov, odvzem

motornega vozila 14 primerov itd.; s tem se je vse kakor znižal odstotek neraziskanih kaznivih dejanj zlasti premoženjskega prestopništva iz prejšnjih let.

UDC: 343:312.7(497.12)

Criminality in Slovenia in 1970

Dušan Purkart, Inspector, Secretariat for Internal Affairs of the SR of Slovenia

Between December 1, 1969 and November 30, 1970 police in Slovenia dealt with 23 974 offences (0,4 % more than in 1969). Of these, 16 836 (70,27 %) were offences against social and private property, 1,5 % more than in 1969. Offences against property have remained at the same level over the last few years

— at least as far as general data are concerned. Within this group, however, some offences have increased — such as burglary, the theft of bicycles and motor — vehicles, joy-riding, robberty and false pretences. Theft and pick-pocketing have decreased.